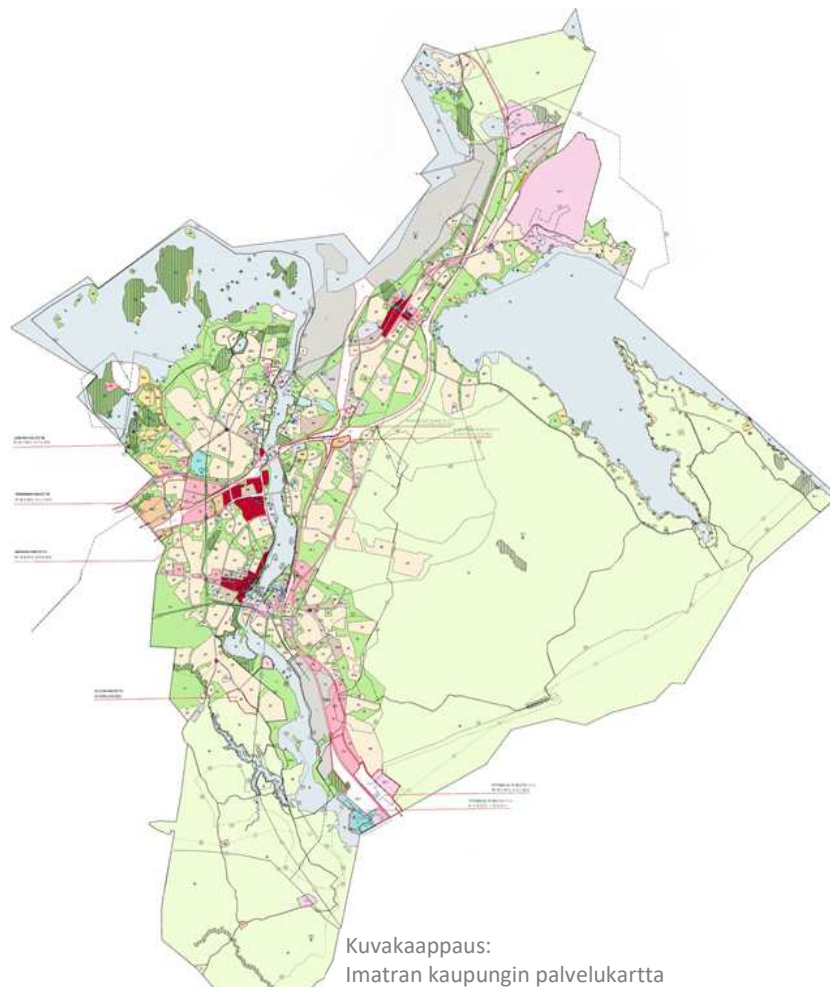

IMATRAN YMPÄRISTÖVASTUULLINEN YLEISKAAVA 2040

– Imatran yleiskaava 2040 vastaamaan ilmastonmuutoksen, luonnon monimuotoisuuden säilymisen ja kuntalaisten hyvinvoinnin asettamia vaatimuksia

**Imatran seudun
luonnonsuojeluyhdistys ry**

Imatralla 9.3.2020

Imatran kaupunki valmistelelee vuoteen 2040 ulottuvaa yleiskaavaa. Lähimmät vuodet ja vuosikymmenet tulevat olemaan ratkaisevia ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä vastaan taisteltaessa. Julkisilla toimijoilla, kuten kunnilla on ratkaisijan tai vähintäänkin esimerkin näyttäjän rooli pelissä, joka häviää ilman huomattavaa siirtymää kohti luontoa säästävää kaavoitusta. Aika on merkittävästi toinen, kuin nykyistä 2004 kaavaa laadittaessa. Jo tuolloin olisi voitu tehdä ilmaston ja luonnon kannalta kestäviä kaavoituspäätöksiä. Ne päätökset jäivät kuitenkin suurelta osin tekemättä ja ovat nyt edessä entistä vaativampina.

LÄHTÖKOHDAT YLEISKAAVALLE

Imatran kaupunki tavoittelee hiilidioksidipäästöjen vähentämistä ilmoittaessaan sitoutuvansa entistä vahvemmin hiilineutraaliustavoitteisiin. Kaupunki on liittymässä Suomen ympäristökeskuksen Hiilineutraalit kunnat (Hinku) -verkostoon, jonka tavoitteena on kehittää kuntien toimia ilmastonmuutoksen hillinnässä.

Suomen valtio sitoutui kansainväliseen tavoitteeseen pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen vuoteen 2020 mennessä. Tavoite ei toteutunut, joten maamme luonnon monimuotoisuus on edelleen ja yhä vakavammin uhattuna: jo joka yhdeksäs eliölaji on uusimman tutkimuksen mukaan uhanalainen.

Ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden kadon pysäyttäminen edellyttävät toinen toistaan. Kunnilla on suuri vastuu valtiollisesti hyväksytyyn tavoitteeseen rinnalla saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Se edellyttää päästöjen vähentämistä ja sekä hiilinielujen että hiilivarastojen vahvistamista. Näitä kaavatyön ytimeksi otettavia tavoitteita voidaan huomattavasti edistää ehkäisemällä luontoalueiden pirstoutumista vahvistamalla esim. metsäkäytävien avulla luonnon monimuotoisuutta turvaavia ekologisia yhteyksiä.

Vähenevä asukasmäärä ja miten siitä selvittäään

Imatran kaupunki on vastikään päivittänyt ja tarkentanut strategian toimeenpano-ohjelmaansa. Sen taustaksi vuonna 2019 laadittiin kysely Imatralle maakunnan ulkopuolelta muuttaneille, jossa selvitettiin, mitkä asiat vaikuttivat muuttopäätöksiinsä. Muuttajat kokivat Imatran ylivoimaisesti merkittävimmäksi vahvuudeksi luonnon. Seuraaviksi sijoittuivat kaupungin sopiva koko, ystävälliset ihmiset ja hyvä ilmapiiri, harrastusmahdollisuudet sekä kaupungin kauneus.

Kysely kertoo, ettei rantatontti ole asia, joka saa muuttamaan Imatralle, vaan muut elämän tekijät. Jos rannat rakennetaan, luonto häviää ja samalla syy muuttaa Imatralle. Kun tontti myydään, siitä tulee yksityisalue, eikä sinne sen koommin ole muilla enää asiaa. Samalla yhdyskuntarakenne hajoaa entisestään. Tällainen erikoistalousalueajattelu on lyhytnäköistä, varsinkin kun tuleva väestökehitys on hyvin tiedossa: kaavakauden päättyessä Imatran asukasluku voi hyvinkin jäädä jo alle

20 000:n. Oletetaan, että esim. rannoille sijoittuva uudisrakentaminen toteutuu maksimaalisena. 20 vuoden kuluttua ollaankin jo todennäköisesti tilanteessa, että tästä uudesta rakennuskannasta halutaan myymällä eroon, kun ei kyetä enää asumaan kotona, eivätkä jälkeläisetkään tänne enää palaa. Nyt jo kesämökkien myynti takkuu. Ylen uutisotsikko 20.2.2020 kertoo: ”Moni haluaa päästä mökistään eroon, mutta nuoremmat eivät enää osta: Rantamökkien hinnat pudonneet jopa 50 000 euroa”. Rantojen kaavoittaminen vain pahentaisi nykyistä asuntojen polkumyynti- ja purkukierrettä, vaikka tekohengitys pitäisikin vielä hetken pinnalla.

Vähenevä väestö voidaan kuitenkin kääntää voitoksi. Kun väestöpainetta ei ole, ei ole todellista rakentamispainettakaan. Siksi on täysi syy jättää laajat alueet pysyvästi rakentamisen ulkopuolelle, joko virkistykseen, luonnonsuojeluun tai metsätalouden osalta jatkuvaan kasvatukseen hiiltä sitomaan ja biodiversiteettiä kasvattamaan. Tällä toimintalinjalla varaudutaan myös voimistuviin kansainvälisen matkailun megatrendeihin, joihin keskeisenä kuuluu aito kestävyys luonnon kannalta ja luonnon hyvinvointivaikutukset. Luonto on niitä harvoja asioita, jolla Imatran tyyppiset paikkakunnat voivat matkailijoista kilpailla; melkein kaikkea muuta löytyy muualta enemmän. Vuoksi ja Saimaan rannat ovat Imatran valtteja, eikä niitä saa rakentaa ja muuttaa yksityisalueiksi.

Kaupunkitaajamien ja asutusten lähimetsien hoidon tulee ensisijaisesti palvella kaupungin asukkaita ja vierailijoita. Talousmetsätoimet eivät sinne sovellu, vaan metsiä tulee hoitaa niiden luontoarvoja palvelevilla tavoilla. Lähimetsät tulee kaavoittaa suojelu- ja virkistysmerkinnöin. Se tarkoittaa suojelualueiden lisäämistä, LUO-alueita ja virkistysaluemerkintöjä kaavassa, erityisesti huomioiden arvokkaiden alueiden väliset yhteydet ja näitä yhteyksiä varmistavat kaavamääräykset. Metsissä liikkuvien turvallisuutta voidaan hoitaa vain kevyin toimenpitein mm. poistaen ja siirtäen huonokuntoisia puita polkujen reunoilta maapuiksi. Myös pienpuuston ja pensaikkojen runsaus on tärkeää monien lajien kannalta. Erityinen arvo on pienvesien sekä Vuoksen ja Saimaan rantojen luonnolla.

Metsätaloutta on muutettava

Imatran kaupungilla on metsiä yhteensä noin 1850 hehtaaria, josta talousmetsiä noin 500 hehtaaria. Metsätalous on suurin yksittäinen uhkatekijä luonnon monimuotoisuudelle. Metsätalous sekä pienentää lajien elinympäristön määrää että laskee sen laatua. Tapa, jolla metsätaloutta nykyisin toteutetaan, on monien lajien kannalta kestävämmästä mm. vanhojen puiden sekä lahopuun vähenemisen vuoksi. Nykyisissä talousmetsissä puusto on nuorta, lajistoltaan yksipuolista ja metsät myös aluskasvustoiltaan köyhiä.

Jatkuvan kasvatuksen metsä on aina puustoinen ja siinä tähdätään puuston rakenteelliseen vaihteluun. Kasvatuksen eri vaiheissa puuston rakenne voi vaihdella. Metsästä hakataan pääasiassa taloudellisesti arvokkaimpia tukkipuun koon saavuttaneita runkoja ja poistetaan huonolaatuisia puita. Pienempien puiden annetaan kasvaa, osa suuremmista puista jätetään säästöpuiksi ja alikasvoksen vahingoittamista puunkorjuun yhteydessä varotaan. Metsä uudistuu luontaisesti: suurten, paljon kasvutilaa vaativien puiden poisto tekee tilaa alikasvospuiden kasvulle ja uusien taimien syntymiselle.

Jatkuva kasvatus antaa metsälle mahdollisuuden palautua kohti luonnonmukaisempaa elävän puuston tilarakennetta. Metsien rakenteellisen vaihtelun lisääntyminen on hyväksi luonnon moni-

muotoisuudelle. Metsien lajit hyötyvät jatkuvasta puustopeitteisyydestä ja metsän erirakenteisuudesta monin tavoin. Merkittävälle osalle metsälajeista puuston vaihtelevuus ja jatkuvapeitteisen latvuskerroksen tuoma varjostus on yksi tärkeimmistä elinympäristön ominaisuuksista.

Jatkuva kasvatusta on hyvä metsänhoitomenetelmä myös hiilensidonnassa ja hiilivaraston säilymistä kannalta. Avohakkuusta tulee hiilen lähde 15–30 vuodeksi. Jatkuvan kasvatuksen metsässä hiilensidonta jatkuu metsänkäsittelystä huolimatta. Jatkuvalle kasvatuksella voidaan vähentää ojien kunnostustarvetta, joten se voi toimia keinona turvemaihin sitoutuneen hiilen säilyttämisessä. Samaa suuntaa vaikuttaa sekin, ettei maanmuokkaukseen ole jatkuvan kasvatuksen menetelmässä juuri tarvetta.

Myös jatkuvan talouden metsänhoidossa on erikseen ja välttämätöntä huomioida luontoarvojen säilyttäminen, arvokkaiden luontoalueiden jättäminen taloustoimien ulkopuolelle.

Maatalouden muutos ja avointen alueiden sulkeutuminen haastaa hoitamaan ja ennallistamaan

Viime vuosikymmenien muutos maataloudessa on lähes yhtä suuri uhka lajeille kuin metsätalous. Perinteinen maatalous loi laajoja laidunalueita ja niittyjä, jotka ovat myös monien lajien elinympäristöjä. Kun tuotantoeläimet eivät enää laidunna ulkona, menevät aiemmin avonaiset peltomaat umpeen. Niiden katoamisesta kärsivät erityisesti putkilokasvit ja niitä hyödyntävät hyönteiset kuten perhoset, jotka tarvitsevat aurinkoisia alueita. Sulkeutuminen uhkaa myös esimerkiksi rantoja ja lintukosteikkoja, jotka menevät umpeen rehevöitymisen myötä. Ratkaisuna on suojelualueiden lisääminen, hoito ja ennallistaminen.

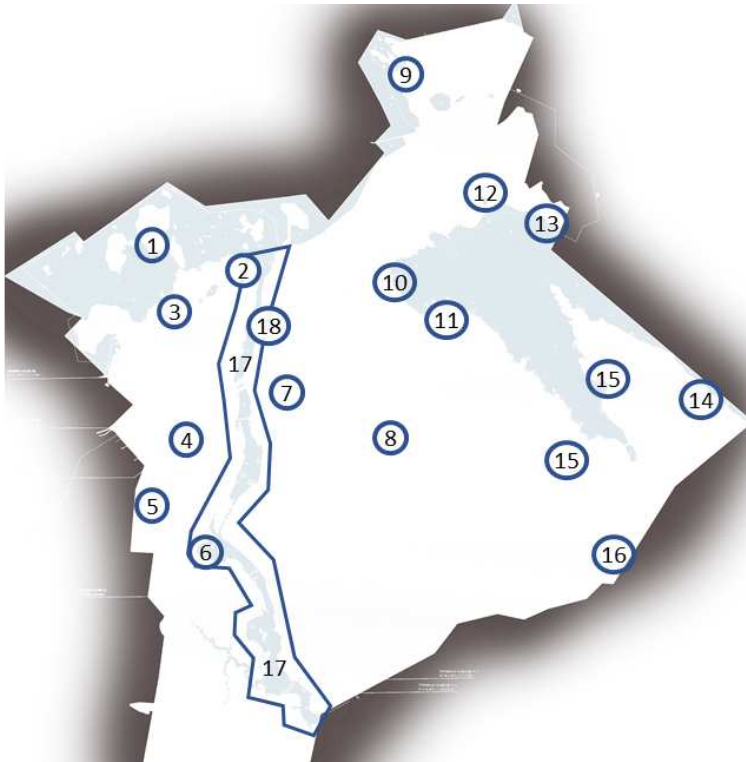
Liikenteen, elinkeinoelämän ja asumiseen liittyvän rakentamisen ekologinen kompensatio

Tiet, sähkölinjat, talot, parkkipaikat ja muut ihmisen tekemät rakenteet ovat kaikki potentiaalisia uhkia eliölajeille. Ratkaisuna on ekologinen kompensatio, monimuotoisuuden huomioiminen kaavoituksessa. Rakentaja tai muu haitan aiheuttaja voitaisiin velvoittaa korvaamaan luonnolle aiheuttamansa haitan. Esimerkiksi junaradan alle jäävä pinta-ala voidaan korvata suojelemalla ja ennallistamalla aiheutettua haittaa vastaava alue toisaalla.

YLEISKAAVASSA HUOMIOITAVAT ARVOKKAAT LUONTOKOhteET

Imatran seudun luonnonsuojeluyhdistys ry esittää arvokkaita luontokohteita kaavassa varattaviksi joko luonnonsuojelualueiksi, virkistysalueiksi tai muutoin jätettäväksi metsänhakkuiden tai rakentamisen ulkopuolelle. Esim. Immalanjärven valuma-alueen metsissä ei tulisi tehdä avohakkuita lainkaan, vaan käyttää jatkuvaa kasvatusta ja rajata arvokkaat luontoalueet suojelu- ja LUO-merkinnöin metsätaloustoimien ulkopuolelle. Peltoja ja rantoja rajaavaa puustoa ei tulisi hakkuissa kokonaan poistaa vaan säilyttää riittävän leveät 20–50 metrin (ja jopa 100 metrin) käsittelemättömät suojavyöhykkeet. Myös suojelualueiden turvaksi tulee säilyttää suojavyöhykkeitä.

Nykyisessä yleiskaavassa on joitakin pienialaisia SL-merkittyjä suojelualueita, joista kaavamääräyksen mukaan on tarkoitus muodostaa luonnonsuojelulain mukaisia luonnonsuojelualueita. Vuosikymmenten saatossa ja yleiskaavojen välillä ei asiaa kuitenkaan ole edistetty. Niistä on kuitenkin helpoin lähteä liikkeelle hakemalla kohteet vihdoin ELY:n kautta viralliseen suojeluun.

YLEISKAAVASSA HUOMIOITAVAT ARVOKKAAT LUONTOKOhteET

1. Haapasaari, Kuusikkosaari, Malonsaari, Mikonsaari ja mannerrannat
2. Liippilahti–Niskalampi: liito-orava- ja tikkametsä
3. Hosseinlahti, Hirsikankaanlahti, Karhukallio, Pieni Mustalampi, Malonsalmi
4. Imatran keskuspuisto
5. Liisanpuiston liito-oravametsä
6. Mellonlahti ja Kupari (valkoselkätikka, liito-orava)
7. Itä-Siitola, Aronmäki, Mehiläismäki (liito-orava: yhteydet muille metsäalueille)

8. Kurkisuon alue (liito-orava ym.)
9. Saarlampi: Risuniemi (luonnonsuojelualueen laajennus, liito-oravametsä)
10. Immalanjärven Kymälahti–Rautio (tervaleppälehto)
11. Sarkkolahti–Rasinmäki–Nikkoinniemi (liito-oravametsä)
12. Immolan lentokenttäalue–Vesioro–Kaakkois-Suomen rajavartiosto–Pyhälampi–Hiekkoinlahti
13. Huhtasenkylän lähteet ja puroa ympäröivä lehto
14. Vaitinvuori ja Vaeluodononnet, suppa-alue
15. Rakokivenvuori–Luonnonsuojelualue Hannola
16. Pitkämäki–Suurisuo: valtionmaa rajavyöhykkeellä
17. Vuoksen rannat Vuoksensuulta valtakunnanrajalle
18. Neitsytniemen kartanon ympäristö ja rannat, asemakaavan muutosalue

1. Haapasaari, Kuusikkosaari, Malonsaari, Mikonsaari ja mannerrannat

Saaret ja vielä rakentamiselta vapaana säilyneet rannat tulee säilyttää kaikkien kuntalaisten yhteisenä rikkautena. Voimassa olevassa Etelä-Karjalan maakuntakaavassa alue on virkistys- ja ulkoilualue, jolla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n

mukainen rakentamisrajoitus, jota vastaan nyt valmisteilla oleva Imatran yleiskaavan rakennemalli sotii. Kaupungin asukkaiden virkistäytymisen, matkailun kehittämisen, metsien ilmastollisen merkityksen ja luonnon monimuotoisuuden suojaamisen kannalta olisi kohtalokas virhe siirtää kaupungin Saimaan äärellä omistamia metsäisiä alueita pois yhteisestä käytöstä kaavoittamalla niitä asuinalueiksi yksityiseen omistukseen. Ranta-alueille ei tule ohjata rantarakentamista 200 metrin levyisellä vihervyöhykkeellä. Ainoastaan joitakin retkeilyä ja luontomatkailua palvelevia rakenteita voidaan sallia.

Saaret tulee merkitä kaavassa kokonaisuudessaan luonnonsuojelualueiksi SL-merkinnällä turvaamaan alueen luontoarvojen säilyminen sekä edistämään luonnon monimuotoisuutta luomalla uhanalaisille lajeille pysyviä elinympäristöjä. Saaret ja rannat ovat mm. erittäin uhanalaisen saimaannorpan potentiaalista leviämisaluetta; havaintoja lajista on jo lähiympäristöstä. Samalla luodaan kaupungin hyväksymän ilmasto-ohjelman mukaisesti tärkeitä hiilinieluja tavoiteltaessa hiili-neutraaliutta vuoteen 2030 mennessä.

2. Liippilahti–Niskalampi: liito-orava- ja tikkametsä

Viime vuosien kartoitukset ja muulloin retkeiltäessä tehdyt havainnot ovat osoittaneet alueen yhdeksi Imatran tärkeimmistä lahpuusta riippuvaisten lajien elinympäristöksi. Alueella esiintyvät kaikki maassamme pesivät tikkalajit sekä liito-orava. Vaateliaista metsälajeista linnustoon kuuluvat uhanalainen valkoselkätikka, pikkutikka, pohjantikka ja käenpiika, tiaista uhanalaiset hömötiainen ja töyhtötiainen sekä pyrstötiainen. Paikoin runsas lahpuusto luo hyvät edellytykset siitä riippuvaisten lajien selviytymiselle ja säilymiselle muuten voimakkaasti köyhtyvässä metsäluonnossa. Esitämme tälle arvokkaalle luontoalueelle yleiskaavaan pysyvää suojelumerkintää.

Vihreällä luonnonsuojelualue, oranssilla alue, jolla on säilytettäviä ympäristöarvoja. Tähdellä on merkitty liito-oravahavainto. Liippilahden länsipuoli on liito-oravalle sopiva alue (Kiljunen 2017).

Liippilahden–Niskalammen lintuhavainnot 2010–2020, 1534 havaintoa ja 8099 yksilöä.

Lähde: BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelu.

Uhanalaisuusluokat: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019.

Mielenkiintoisimmat havainnot:

Laji	Havainnot	Yksilöt	Uhanalaisuusluokka 2019
pähkinänakkeli	20	28	VU
hömötiainen	12	18	EN
töyhtötiainen	3	3	VU
pyrstötiainen	40	260	
kuusitiainen	18	31	
lehtopöllö	1	1	
varpuspöllö	8	8	VU
viirupöllö	1	1	
käenpiika	4	4	NT
valkoselkätikka	54	61	VU
pikkutikka	14	14	
pohjantikka	38	41	
harmaapäätikka	29	33	
palokärki	58	68	
pikkusieppo	42	49	
idänuunilintu	19	29	
sirittäjä	55	123	
tiltalti	30	32	
peukaloinen	52	62	
hippiäinen	13	34	

punatulkku	13	133	
puukiipijä	33	38	
mehiläishaukka	3	3	EN
hiirihaukka	5	11	VU
kanahaukka	8	8	NT
varpushaukka	3	3	

3. Hosseinlahti, Hirsikankaanlahti, Karhukallio, Pieni Mustalampi, Malonsalmi

Karhukallion ja Malonsalmen välinen peitteellisenä ja rakentamattomana säilynyt metsäalue on yksi kuntalaisten tärkeistä lähivirkistysalueista, se soveltuu hyvin retkeilyyn, marjastukseen, sienestykseen, luonnon tarkkailuun ja luontomatkailuun.

Metsämaisema lajistoinen on monipuolista. Alueella on erityyppisiä korpia ja lehtoalueita, jotka ovat metsälain 10 §:n perusteella rauhoitettuja erityisen arvokkaita elinympäristöjä. Alueella kasvaa paikoin runsaasi monimuotoisuudelle tärkeitä järeitä haapoja. Rannan tuntumassa on muutama puroympäristö, josta löytyy myös lajistoltaan monipuolinen tulvavaikutteinen luhtainen vaihettumisvyöhyke. Ranta-alueella on vielä hyvin näkyvissä geologisesti arvokas muinaisranta sekä jääkauden jälkeisiä siirtolohkareita.

Vaalea vihreällä metsälain 10 §:n perusteella rauhoitetut erityisen arvokkaat elinympäristöt (ei tarkkoja rajauksia), jotka ovat pääosin saniaiskorpilaukkuja. Rannan läheinen metsä on liito-oravalle sopivaa aluetta (Kiljunen 2017).

Yleisilmeeltään metsäalue on iäkstä monipuolista metsää, jossa viihtyvät tyypilliset vaateliaat metsälajit, kuten pikkusieppo ja pohjantikka. Muita merkittäviä alueella tavattavia lajeja ovat valkoselkätikka, pikkutikka, harmaapäätikka, palokärki, käenpiika, hömötiainen, töyhtötiainen, pähkinänakkeli, varpuspöllö, mehiläishaukka, hiirihaukka, kanahaukka sekä liito-orava.

Kaavassa alue tulee merkitä virkistysalueeksi sekä monipuoliset korpi- ja lehtoalueet erityisen arvokkaina elinympäristöinä LUO-merkinnällä. Myös rantavyöhykkeen puroympäristöt ja luhtaiset tulvavaikutteiset vaihettumisvyöhykkeet tulee merkitä erityisen arvokkaina elinympäristöinä kaavaan LUO-merkinnällä. Keltaisella rajausviivalla merkitylle virkistysalueelle ei tule osoittaa asuinalueita eikä muutakaan rakentamista, ainoastaan joitakin retkeilyä ja luontomatkailua palvelevia rakenteita. Metsäalue tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena ja edistää vaurioituneiden alueiden palautumista luonnontilaan. Näin parannetaan taantuvien lajien elinmahdollisuuksia ja tuetaan monimuotoisuutta. Samalla lisätään hiilinielua matkalla kohti hiilineutraaliutta.

Hosseinlahden alueen lintuhavainnot 2010–2020, 2009 havaintoa ja 26440 yksilöä.

Lähde: BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelu.

Uhanalaisuusluokat: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019.

Mielenkiintoisimmat havainnot:

Laji	Havainnot	Yksilöt	Uhanalaisuusluokka 2019
pähkinänakkeli	20	25	VU
hömötiainen	19	34	EN
töyhtötiainen	5	6	VU
pyrstötiainen	35	187	
kuusitiainen	28	56	
lehtopöllö	2	5	
varpuspöllö	4	4	VU
käenpiika	4	4	NT
valkoselkätikka	31	38	VU
pikkutikka	7	7	
pohjantikka	3	3	
harmaapäätikka	17	19	
palokärki	16	26	
käpytikka	60	121	
pikkusieppo	2	2	
idänuunilintu	2	3	
sirittäjä	7	12	
tiltalti	9	9	
peukaloinen	16	21	
hippiäinen	6	31	
punatulkku	44	283	
puukiipijä	10	14	
mehiläishaukka	27	613	EN
hiirihaukka	26	246	VU
kanahaukka	6	6	NT
varpushaukka	38	223	

4. Imatran keskuspuisto

Vihreällä luonnonsuojelualue, oranssilla alue, jolla on säilytettäviä ympäristöarvoja, valkoisella Paajalan opetuskohte.

Imatran keskuspuistoksi nimeämämme rajaus käsittää 2004 yleiskaavassa pääosin lähivirkistysalueeksi varatun metsävyön, joka ulottuu Vuokselta Pässiniemen eteläpuolitse aina Keskuskadulle ja 6-tiehen saakka. Alue yhdistää opetuskohteeksi 2018 kaavamutoksessa varatun Paajalan metsän, Linjapuiston ja Mansikkalan lettorämeen. Alueelle sijoittuu Imatran hiihtolatuverkoston keskeinen solmukohta ja valaistu kuntorata.

2000-luvulle jatkunut laaja rakentaminen on syönyt tämän eri suunnista asutukseen kytkeytyvän kaupunkimetsän minimiin, joka ei kestä enää lisärakentamista, jos luonto- ja virkistysarvot halutaan turvata. Viheryhteyden kaventaminen ja pirstominen heikentäisi tämän metsäkäytävän kykyä ylläpitää nykyistä, kaupunkioloissa kohtuullisen monipuolista ja osin vaateliastakin eliölajistoa. Samalla heikennettäisiin mahdollisuuksia käyttää aluetta virkistykseen ja opetuskohteena.

Keskuspuiston lintuhavainnot 2010–2020, 2052 havaintoa ja 48154 yksilöä.

Lähde: BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelu.

Uhanalaisuusluokat: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019.

Mielenkiintoisimmat havainnot:

Laji	Havainnot	Yksilöt	Uhanalaisuusluokka 2019
valkoselkätikka	5	5	VU
pikkutikka	3	3	
pohjantikka	-	-	
harmaapäätikka	3	3	
käpytikka	63	133	
palokärki	8	8	
käenpiika	6	7	NT
pikkusieppo	2	2	
pähkinänakkeli	28	50	VU
hömötiainen	11	14	EN
töyhtötiainen	13	21	VU
kuusitiainen	30	44	
pyrstötiainen	30	174	
puukiiپیjä	19	28	
punatulku	27	173	
huuhkaja	-	-	EN
viirupöllö	2	2	
varpuspöllö	2	2	VU
mehiläishaukka	3	6	EN
hiirihaukka	1	1	VU
kanahaukka	17	17	NT
varpushaukka	15	15	
isolepinkäinen	5	5	
pikkukäpylintu	12	41	
taviokuurna	2	2	
nokkavarpu	10	23	
sirittäjä	17	24	
tiltalti	5	5	
peukaloinen	10	11	
hippiäinen	8	21	
tikli	15	72	
pikkuvarpu	37	503	
varpu	19	193	EN
kivitasku	2	2	
lehtokurppa	9	10	

5. Liisanpuiston liito-oravametsä

Liisanpuiston asuinalueen vanha kuusikkometsä on liito-oravan pesintä- ja ruokailumetsää. Metsässä esiintyvät myös vanhalle monipuoliselle metsälle tyypillisinä lajeina pikkusieppo, punatulkku, hömötiainen, kuusitiainen, kana-haukka sekä muilla metsänosilla pähkinänakkeli, nokkavarpunen ja pyrstötiainen.

Kaavassa liito-oravametsä tulee merkitä kaavamerkinnällä SL ja siltä tulee olla pysyvä yhteys länsipuolen yhtenäiselle metsäalueelle.

Liisanpuiston asuinalueen länsipuolinen metsäalue tulee säilyttää peitteellisenä, jotta mahdollistetaan liito-oravan liikkuminen muille metsäalueille. Näin parannetaan liito-oravan selviytymistä/säilymistä alueella samalla edistäen hiilinielujen syntymistä.

Tähdellä on merkitty liito-oravahavainto, nuolella säilytettävä

6. Mellonlahti ja Kupari (valkoselkätikka, liito-orava)

Mellonlahden ja Kuparin varttuneet, järeäpuustoiset metsäalueet ovat monimuotoisia, laho- ja puustoisia arvokkaita elinympäristöjä, sisältäen lehtoa, lehtomaista kangasta ja tuoretta kangasta.

Mellonlahden eteläosassa hienot raviinilaaksot valuttavat vettä kohti Mellonlahtea. Lintulajisto on monipuolista monine uhanalaisine ja vaateliaine lajeineen, joista mainittakoon valkoselkätikka, pähkinänakkeli, hömötiainen ja töyhtötiainen.

Myös harvalukuiset pikkutikka ja nokkavarpunen kuuluvat alueen linnustoon. Todennäköisesti kohteelta löytyvät kaikki Suomessa pesivät tikkalajit. Alue sopii mainiosti liito-oravan elinympäristöksi ja viimeisin havainto liito-oravan liikkumisesta alueella on tuore papanahavainto 9.2.2020.

Mellonlahti ja Kupari ovat myös suosittua virkistysaluetta, mistä kertovat monet vilkkaassa käytössä olevat polut ja lintuharrastajien suosimat havaintopaikat.

Mellonlahden metsäalueet on merkittävä yleiskaavaan karttakuvan mukaisesti SL-merkinnällä ja Kuparin alueen metsät säilytettäväksi luonnontilaisina metsinä hiilinieluksi esimerkiksi LUO-merkinnällä. Mellonlahti on erityisen sopiva kohde haettavaksi METSO-suojeluun.

Mellonlahden lintuhavainnot 2010–2020, 2557 havaintoa ja 27228 yksilöä.

Lähde: BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelu.

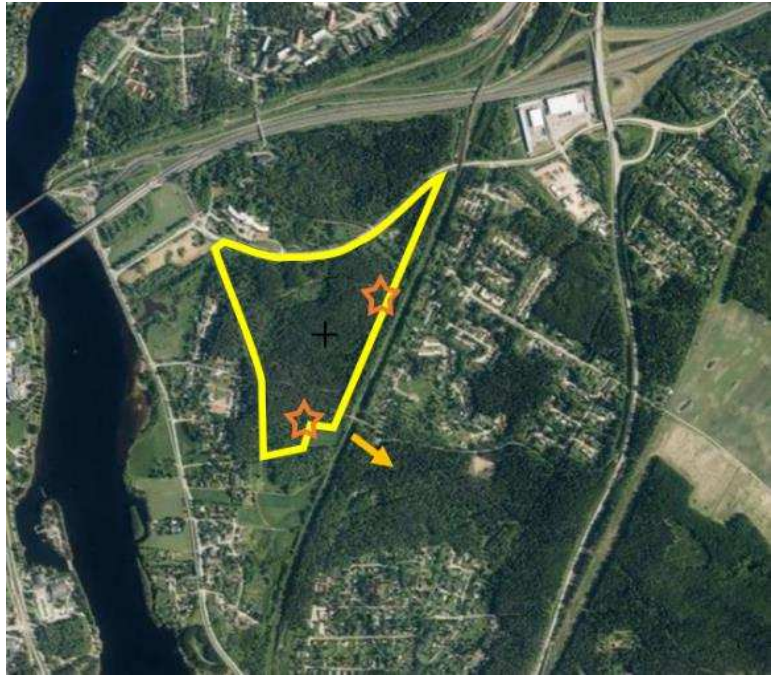
Uhanalaisuusluokat: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019.

Mielenkiintoisimmat havainnot:

Laji	Havainnot	Yksilöt	Uhanalaisuusluokka 2019
valkoselkätikka	38	43	VU
pikkutikka	14	14	
pohjantikka	2	2	
harmaapäätikka	68	79	
käpytikka	70	266	
palokärki	15	16	
käenpiika	6	7	NT
pikkusieppo	1	1	
pähkinänakkeli	44	51	VU
hömötiainen	22	47	EN
töyhtötiainen	7	7	VU
viitatiainen	2	2	
kuusitiainen	22	55	
pyrstötiainen	43	251	
mustaleppälintu	1	1	NT
puukiipijä	23	27	
punatulkku	59	734	
nokkavarpunen	52	101	
viirupöllö	1	1	
helmipöllö	1	1	NT
varpuspöllö	5	5	VU
mehiläishaukka	1	1	EN
hiirihaukka	5	11	VU
kanahaukka	18	18	NT
varpushaukka	18	18	

7. Itä-Siitola, Aronmäki, Mehiläismäki (liito-oravametsä: yhteydet muille metsäalueille)

Itä-Siitolan metsä muodostuu lehtoista, lehtomaisista kankaista, tuoreista kankaista, pienialaisista korpialueista, tihkupinnoista sekä kuivahkoista kalliolisista kankaista. Pohjoispuolen suojelumetsä kartanon itäpuolella täyttää hyvin METSO I -kriteerit. Erityismaininnan ansaitsevat arvokkaat järeät kuusilahopuut sekä järeät kolohaavat, maalahopuut, mäntykelot ja keloutumassa olevat järeät rungot, jotka ylläpitävät lahoppuujatkumoa ja parantavat monimuotoisen lajiston selviytymistä alueella myös tulevaisuudessa. Näin iäkkäässä metsässä on monipuolista vanhan metsän lajistoa, josta esimerkkinä pikkutikka, valkoselkätikka, harmaapäätikka, palokärki, käenpiika, sirittäjä, tiltalti, metso, pyy, hömötiainen, töyhtötiainen, kuusitiainen, pyrstötiainen, puukiipijä, idänuunilintu, sekä vanhan metsän indikaattorilaji männynkäöpä.

Tähdellä on merkitty liito-oravahavainnot, nuolella säilytettävä metsäyhteys.

Itä-Siitolan suojelumetsään rajoittuva Aronmäen metsäalue on rakenteeltaan hyvin samankaltainen kuin vieressä sijaitseva suojelualue. Metsä on vaihtelevaa kuusivaltaista sekametsää, pohjoiskulmassa on vanhoja kilpikaarnamäntyjä ja monimuotoisuudelle tärkeitä lahoppuukeskittymiä. Paikoin metsässä on järeitä haapoja ja alueelta onkin lukuisia liito-oravahavaintoja. Linnustoltaan metsä on monipuolinen ja metsässä tavataan tyypillisiä lahoppuustoisten vanhojen metsien lajeja: valkoselkätikka, pikkutikka, harmaapäätikka, palokärki, käenpiika, pikkusieppo, hömötiainen, töyhtötiainen, kuusitiainen, puukiipijä ja punatulkku. Myös muutamista petolinnuista, kuten mehiläishaukka, kanahaukka, varpushaukka ja varpuspöllö, on havaintoja. Tämä Itä-Siitolan ja Mehiläismäen välinen metsäalue on tärkeä metsälajien elinympäristö, joka tulee merkitä kaavaan SL-merkinnällä. Liito-oravien elinmahdollisuuksien turvaamiseksi alueelta tulee olla yhteydet muille metsäalueille. Karttakuvaan on merkitty oranssi nuoli osoittamaan vähintään 100 metrin levyistä järeiden puiden kaistaletta Mehiläismäen metsäalueelle, jolta on säilytettävä edelleen liito-oravien tarvitsema metsäinen jatkoyhteys Linnankosken–Linnansuon metsäalueille.

Itä-Siitolan alueen lintuhavainnot 2010–2020, 558 havaintoa ja 7018 yksilöä.

Lähde: BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelu.

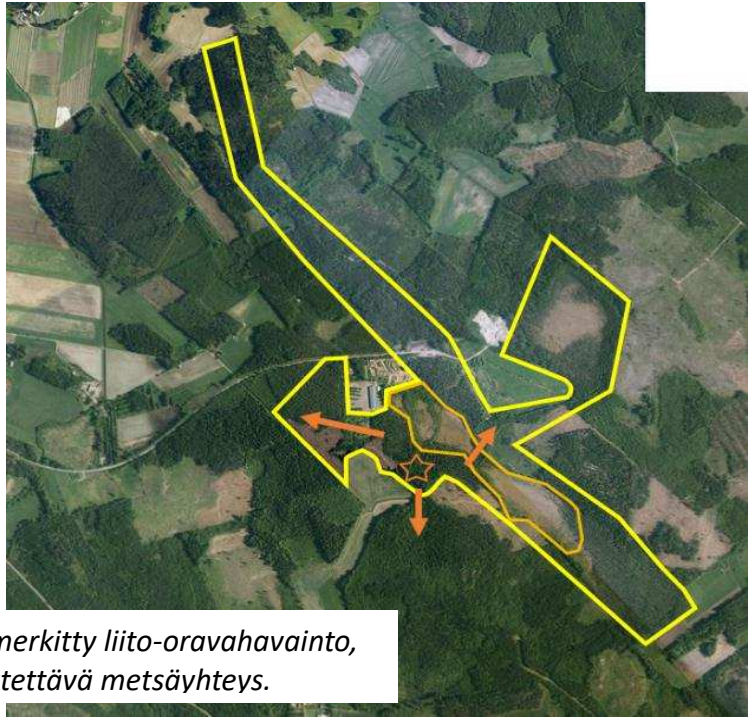
Uhanalaisuusluokat: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019.

Mielenkiintoisimmat havainnot:

Laji	Havainnot	Yksilöt	Uhanalaisuusluokka 2019
valkoselkätikka	4	5	VU
pikkutikka	1	1	
harmaapäätikka	1	1	
käpytikka	18	51	
palokärki	5	5	
käenpiika	2	2	NT
pikkusieppo	1	1	
pähkinänakkeli	-	VU	
hömötiainen	6	15	EN
töyhtötiainen	3	5	VU
kuusitiainen	8	10	
pyrstötiainen	5	20	
puukiipijä	4	15	
punatulkku	21	220	
nokkavarpunen	9	16	
varpuspöllö	1	1	VU
mehiläishaukka	3	3	EN
hiirihaukka	1	1	VU
kanahaukka	2	2	NT
varpushaukka	3	3	
pähkinähakki	11	14	

8. Kurkisuon alue (liito-orava ym.)

Kurkisuon–Pahamaansuo on määritelty luonnonarvoiltaan valtakunnallisesti merkittäväksi suoksi (Alanen & Aapala, 2015). Varsinaisen suoalueen reuna- metsät on aiheellista sisällyttää suoje- lurajaukseen, koska niissä tavataan uhanalaista lajistoa. Erityisesti liito- orava tarvitsee puustoisena säilytettä- vät kulku- ja leviämisyhteydet alueen ulkopuolelle.

Tähdellä on merkitty liito-oravahavainto, nuolella säilytettävä metsäyhteys.

Kurkisuon lintuhavainnot 2010–2020, 123 havaintoa ja 556 yksilöä.

Lähde: BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelu, ellei toisin mainita.

Uhanalaisuusluokat: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019.

Mielenkiintoisimmat havainnot:

Laji	Havainnot	Yksilöt	Uhanalaisuusluokka 2019
pikkutikka	1	2	
käpytikka	5	7	
palokärki	3	4	
pähkinänakkeli	1	1	VU
hömötiainen	19	157	EN
töyhtötiainen	16	38	VU
kuusitiainen	13	20	
pyrstötiainen	6	23	
punatulkku	3	20	
huhkaja	1	1	EN
viirupöllö	1	1	
sarvipöllö	2	9	(pesintä kahtena vuonna)
varpuspöllö	3	3	VU
haarahaukka	1	1	CR
mehiläishaukka	1	2	EN (Jari Kiljusen inventointi)
isolepinkäinen	1	1	
pensassirkkalintu	2		
pensastasku	2	14	VU
pikkukäpylintu	1	1	
käpylintulaji	1	1	
ruisräikkä	5	7	(entinen kaatopaikka)
hippiäinen	2	4	

9. Saarlampi: Risuniemi (luonnonsuojelualan laajennus, liito-oravametsä)

Pienialainen luonnonsuojelualue on pääosin lehtoa ja lehtomaista kangasta, jolta on tuoreita liito-oravahavaintoja. Alueen linnusto on tyyppillistä lahoppuustoisien sekametsän lajistoa: valkoselkätikka, pikkutikka, käenpiika, hömötiainen, töyhtötiainen, kuusitiainen, punatulkku, tiltalti, pikkusieppo, peukaloinen ja hippiäinen. Olemassa oleva suojelualue on liian pieni takaamaan lajiston selviytymisen alueella tulevaisuudessa, joten suojelualuetta tulee laajentaa lajiston elinmahdollisuuksien säilymiseksi jatkossakin.

Vihreällä luonnonsuojelualue, oranssilla alue, jolla on säilytettäviä ympäristöarvoja. Tähdellä on merkitty liito-oravahavainto.

Esitämme, että luonnonsuojelualuetta laajennetaan karttakuvan mukaisesti liito-orava- ja valkoselkätikkareviirin turvaamiseksi. Alue tulee merkitä yleiskaavaan SL-merkinnällä ja kaavamerkinään tulee liittää lisämaininta yhteysnuolineen oranssilla rajatulle alueelle, joka tulee säilyttää peitteellisenä ja mahdollisimman luonnontilaisena. Myös liito-oravan liikkumisyhteydet muille metsäalueille tulee säilyttää, ettei liito-orava jäisi eristyksiin tälle Saimaan ranta-alueelle.

Saarlammen lintuhavainnot 2010–2020, 42 havaintoa ja 113 yksilöä.

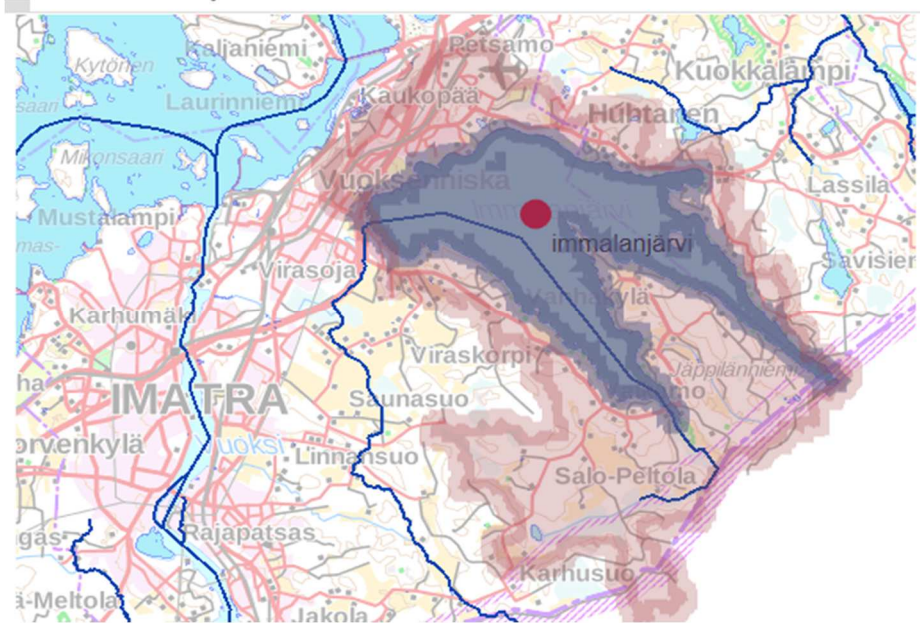
Lähde: BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelu.

Uhanalaisuusluokat: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019.

Mielenkiintoisimmat havainnot:

Laji	Havainnot	Yksilöt	Uhanalaisuusluokka 2019
valkoselkätikka	2	2	VU
pikkutikka	1	1	
palokärki	1	1	
käenpiika	1	1	NT
pikkusieppo	1	1	
hömötiainen	2	3	EN
töyhtötiainen	3	3	VU
kuusitiainen	2	3	
hippiäinen	1	1	
peukaloinen	2	2	
tiltalti	1	1	
mustapääkerttu	1	1	
punatulkku	4	15	
lehtokurppa	1	1	

Metsät Immalanjärven valuma-alueella (kohteet 10.–16.)

Immalanjärven ympärillä on suhteellisen yhtenäinen metsäalue. Järven valuma-alueen pinta-ala on 65,656 km² (Suomen ympäristökeskus, 2019). Alue on kapea, erityisesti Kymälahdessa ja Rautionkylässä. Immalanjärveen laskee 29 ojaa/puroa (Haverinen, 2014). Valuma-alue on metsävaltainen (n. 50 %) maatalouden osuuden valuma-alueesta ollessa noin 5 % (Haverinen, 2014). Rantametsillä on suuri merkitys luonnon monimuotoisuuden, eläinten, maiseman ja vesiensuojelun kannalta. Rantametsät vakauttavat juurillaan maaperää vähentäen eroosiota sekä tuottavat kuollutta puuta rantakaistalle. Ne 20–50 metriä muodostavat leviämisreitit eläin- ja kasvilajeille ja mahdollistavat runsaamman metsä- ja vesilinnuston (TAPIO, 2014).

Immalanjärveä ja sen rantojen arvokasta maisema-alueita uhkaavat monet tekijät. Järvi on edelleen tärkeä juomavesilähde, joka Kaakkois-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2021 (Ihaksi ym., 2016) on päätetty vesienhoitoasetuksen mukaisesti pitää erityisenä vedenhankintavesistönä Imatralla. Valuma-alueen metsien, soiden ja peltojen käsittelyllä on huomattava vaikutus järven tilaan. Ihaksi ym. (2016) luokittelee Immalanjärven erityisen herkäksi vesistöksi, jonka valuma-alueella metsätaloustoimien vesistövaikutukset tulee ottaa huomioon erityisen tarkasti. Vesistöjen erityinen suojelutarve tulee ottaa huomioon mm. uudistamistavassa, suoja-vyöhykkeissä ja maanmuokkauksessa. Lisähaastetta vesiensuojelutoimiin tuo ilmastonmuutos, mikä lisää huuhtoutumia valuma-alueelta vesistöihin. Lisääntyvää valuntaa hillitsevät toimenpiteet ovat jatkossa entistä tärkeämpiä. Metsien jatkuvalla kasvatuksella on turvemailla ja vesistöjen rantametsissä positiivinen vesiensuojeluvaihtelu. Sillä voidaan vähentää huuhtoumia ja kuivatustarvetta, kun puusto ylläpitää haihduntaa.

Immalanjärven vedentilaa ovat vuosikymmeniä heikentäneet ja heikentävät edelleen turve- ja maametsien ojitusvedet järven valuma-alueella (Haverinen, 2014). Vesi on samentunut Laitilanlahdella suometsien ojitusten takia. Ojitettuja suoalueita ovat itärajalta Laitilanlahteen ulottuvat Suurisuo ja Lahdensuo, Jäppilänniemessä Sika-ahonsuo sekä Rautionkylän ja Huhtasen kylän takana sijaitseva Konsuo. Veden tilaa heikentävät myös viimeaikaiset rantaan saakka ulottuneet avohakkuut. Ruokolahden Suurjärvi ja Rautjärven Nurmijärvi ovat varoittavia esimerkkejä hakkuiden vai-

kutuksista, joita Immalanjärvelle ei haluta. Hakkuut ovat heikentäneet myös ranta-alueiden virkistys- ja luontoarvoja. Rantoja ja soita ym. luontoa tulee käyttää niin, että Immalanjärven erinomainen ekologinen tila säilyy.

Edellisestä seuraa, että Immalanjärven valuma-alueen metsissä ei tule tehdä avohakkuita, eikä peltoja ja rantoja rajaavaa puustoa kokonaan poistaa. Alueella on suojelunarvoisia kohteita. Talousmetsänkäsittelyssä tulee käyttää jatkuvaa kasvatusta. Immalanjärven rantavyöhykkeellä, vähintään 30 metrin etäisyydellä vyöhykkeellä vesirajasta, tulee sallia vain turvallisuuden ja luonnon monimuotoisuuden kannalta välttämättömät puiden kaadot. Entisiä ja nykyisiä soita ei tule ojittaa tai avata valuma-alueella. Kaavaan alue voidaan merkitä esim. katkoviivalla -.-.- ja /s merkinnällä

10. Immalanjärven ranta-alueen tervaleppälehto

Tervaleppälehto seurailee Immalanjärven rantavyöhykettä ja muuttuu paikoin luhdaksi, joka luo vaihtelua lehdon rakentamiseen ja lisää alueen monimuotoisuusarvoja. Kallioalueiden metsät ovat pääosin vanhoja männiköitä ja alusmetsät monimuotoisia lehtomaisia tuoreita kankaita. Kalliomännikkö on vanhaa ja siellä esiintyy mm. vanhojen metsien indikaattorilajia männynkääpää. Koko alue kuuluu arvokkaisiin metsälain tarkoittamiin elinympäristöihin ja täyttää myös METSO-suojelukriteerit lähes kokonaan luokassa I, vain pienen osuuden jäädessä luokkaan II.

Immalanjärven länsi-, luoteis- ja pohjoisrannat ovat luontaista tervaleppän kasvustoa ja rikas linnustoltaan. Alue on nykyään vain osin SL-alueena. Myös Rautionkylässä on pieni luonnonsuojelualue Likolahdella, jossa on todettu pähkinänakkelin ja valkoselkätikan pesintä sekä liito-oravien todennäköinen elinpiiri (Kiljunen, 2015). Alue alkaa Kymälahdesta jatkuen katkeillen Immalan lietteeltä Rautionkylän rannan kautta aina Huhtasenkylään asti. Suurin katkos on syntynyt Rautionkylässä järveen asti (!) ulottuvien peltojen kohdalla.

Immalanjärven länsi-pohjoisrantojen tervaleppälehto tulee säilyttää mahdollisimman yhtenäisenä ja luonnontilaisena ja SL-merkintä ulottaa koko alueelle Kymälahdesta Rautionkylään Likolahden itäniemi mukaanlukien (ks. Juuti, 2012). Tämänkin luontotyyppin säilyminen edellyttää jatkuvaa hoitoa ja käyttöä. Esim. vieraslajien, kuten metsävaahteran leviämisen rajoittaminen parantaisi harjukasvien sekä tervaleppän elinoloja. Ravinnevalumia Rautionkylän pelloilta Immalanjärveen tulee vähentää esim. yleiskaavaan varattavalla suojavyöhykkeellä.

11. Sarkkolahti–Rasinmäki–Nikkoinniemi (liito-oravametsä)

Tärkeä liito-oravan pesimä-alue (Kuitunen 2006, Kiljunen 2015, Jantunen ym. 2019), jolta tulee olla yhteydet peitteisille metsä-alueille, joilta on edelleen yhteydet muille liito-oravareviireille. Alue tulee merkitä yleiskaavaan LUO-merkinnällä, tarkennuksena säilyttäminen liito-oravalle soveltuvana elinpiirinä. Viheryhteys kaakon suuntaan osoitetaan kaavassa nuolella.

Tähdellä on merkitty liito-oravahavainnot, nuolella säilytettävä metsäyhteys.

Kaavamerkinnössä tulee määritellä liito-oravan leviämiselle tärkeät kriteerit yhteysalueella. Metsänhoidossa otetaan käyttöön Immalanjärven valuma-alueen säädökset, kuten jatkuva kasvatus. Liito-oravan pesimäalue ja leviämisyhteydet osuvat kahdeksan yksityisen kiinteistön omistajan palstoille.

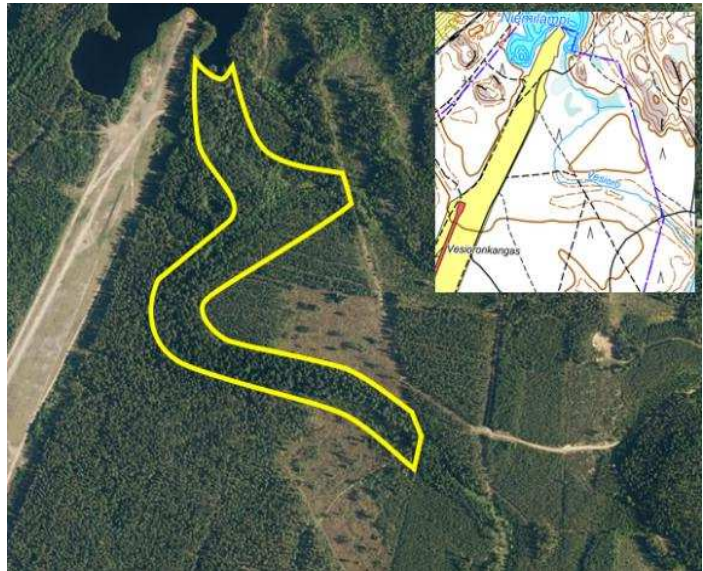
Immalanjärven rantametsien kartoituksessa (Kiljunen 2015) löytyi liito-oravien pesimäalueita ja reviirejä myös Jakkasta, Partalahdesta ja Valkamosta (Kortteikonmäki) sijoittuen kuuden yksityisen kiinteistön omistajan maille. Partalahdessa on myös Imatran kaupungin omistama Immalanjärven rantaan rajoittuva 16 hehtaarin tila.

12. Immolan lentokenttäalue–Vesioro–Kaakkois-Suomen rajavartiosto–Pyhälampi–Hiekkoinlahti

Immolan lentokentän alue on maapohjaltaan karu, lähinnä hiekkaa ja soraa. Pitkän ajan kuluessa lentokenttäalueesta on muodostunut keto, joka on hyvä ympäristö päiväperhosille ja ketokasveille (ks. Rutanen, 2000). Suositetaan yleiskaavaan /s -merkintää: alue, jolla ympäristö säilytetään.

I-luokan pohjavesialuetta olevalle Vesioronkankaalle sijoittuva kapea, puustoinen korpi-/purovyöhyke – Vesioro – lentokentän koillispuolella tulee karttarajauksen mukaisesti jättää rakentamisen ja metsänkäsittelyn ulkopuolelle.

Niskapietiläntien pohjoispuolelle, välille Rautionkylä–Huhtasenkylä Kaakkois-Suomen rajavartioston tuntumassa sijoittuu noin 35 hehtaarin metsäalue, joka on yleisessä virkistyskäytössä; siellä retkeillään, sienestetään ja hiihdetään. Lähempänä Immalanjärven ranta on Pyhälampi, jonka ympäristössä on kookasta, lähes luonnontilaista kaupunkimetsää, laajuudeltaan noin 30 hehtaaria. Rautionkylän Hiekkoinlahdessa on 700 metriä pitkä luonnontilainen hiekkaranta, jolle on kulkuyhteys kahdelta suunnalta. Sen länsiosassa on pieni uimaranta. Alueella on monipuolinen linnusto vanhahkon metsän lajeineen sekä monimuotoinen kasvillisuus. Rantatörmän läpi laskee puro, jonka kautta tulevia vesistöä kuormittavia valumia tulisi voida suodattaa jo rantatörmän pohjoispuolella. Alueella sijaitsee kaupungin vesilaitoksen pohjavesipumppaamo, kaupungin veneranta sekä uimakoppirakennus, laituri ja rajavartioston uudehko hirsinen saunarakennus.

Vesioro Immolan lentokentän koillispuolella.

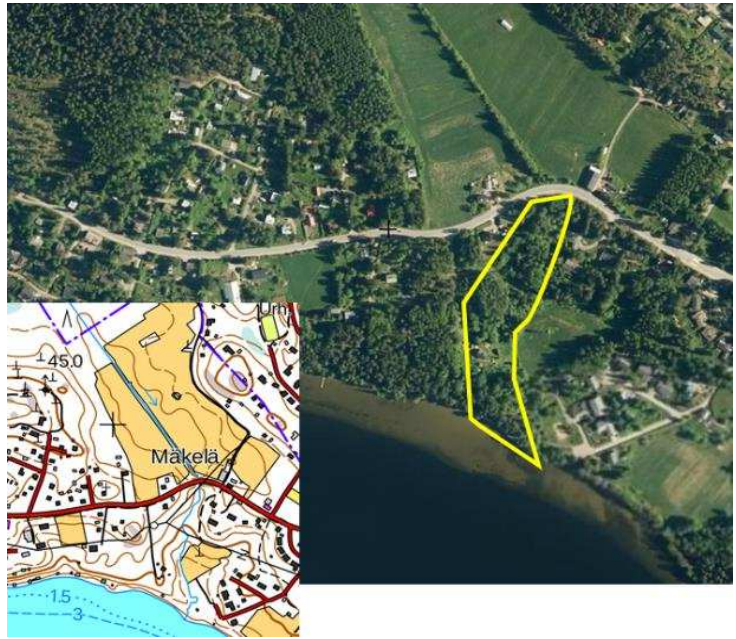

Pyhälampi Immalanjärven pohjoiskulmassa.

Hiekkoinlahti yläpuolisine alueineen Niskapietiläntielle ulottuen tulee kaavoittaa lähivirkistysalueeksi (VL). Pyhälampi ja sen ympäristö 30 metrin säteellä lammesta merkittävään LUO-alueeksi. Kaupungin yleinen uimaranta voitaisiin laajentaa lähes koko ranta-alueelle (noin 400 metriä) rajautuen idässä arkkitehtonisesti merkittävän saunan rantaan. Ranta-alueelle voi ajatella ainoastaan virkistyskäyttöä palvelevia pienimuotoisia rakennelmia ja ulkoilureittiä. Rantatörmän puustoa ei saa kaataa. Alueen käyttötarkoituksen muutosta (nykyisin EP-alue) puoltavat alueen erityiset luontoarvot, rajavartioston toiminnan muutokset sekä sijainti Salpausselällä.

13. Huhtasen kylän lähteet ja puroa ympäröivä lehto

Huhtasen kylän läpi virtaa Konssuolta alkava oja, joka yhtyy Niskapietiläntien eteläpuolella Salpausselän rinteessä sijaitsevien lähteiden synnyttämiin puroihin. Puro laskee Immalanjärveen tiheän lehdon läpi. Purossa on virtaus ympäri vuoden. Harmillisesti puron yli kulkee voimalinja, jonka alusta on täysin perattu 15 metrin leveydeltä. Rannassa on laskeutusallas, venevalkama ja uimaranta sekä kaksi pientä saunaa. Rannan länsireuna on harjua, jonka alaosassa kasvaa kookasta mäntyä, koivua, tervaleppää ja haapaa.

Puronvarsilehto ympäristöineen toimii ekologisena käytävänä järveltä pohjoispuolisiin metsiin ja liittyy laajempaan viherverkostoon (ks. Kiljunen, 2017). Lähdettä ja puroa voidaan yhdessä pitää erityisen tärkeisiin elinympäristöihin kuuluvana luontotyyppinä. Nykyisessä yleiskaavassa ne ovat VL-aluetta kaavamerkinnän ulottuessa lännessä harjun alapuoliseen rantametsään, joka kuitenkin on osa järven tervaleppävyöhykettä. Puronvarsi noin 30 metrin leveydeltä tulisi muuttaa VL -alueesta S-merkinnäksi, koska harjun rapautumiselle altis rinne, alusmetsä ja rantavalli eivät kestä voimallista käyttöä – asemakaavassa merkitty jopa yleiseksi uimarannaksi! Harju on jo nykykaavassa myös S-alue.

Lisäksi Huhtasen purovarsi ja sen ympäristö olisi tärkeä huomioida etelä <--> pohjoinen -viheryhteysmerkinnällä. Voimalinjan siirto olisi toivottavaa.

14. Vaitinvuori ja Vaeluodononnet, suppa-alue

Vaitinvuori on kallioalue Jäppilänniemessä. Se on tullut tunnetuksi rakokivestä, joka on suuri kvartsiipitoinen siirtolohkare (ks. Rutanen, 2000). Kasvillisuudesta on mainittava erityisesti suuret metsälehmukset. Voimassa olevassa yleiskaavassa alue on merkitty viiden hehtaarin laajuudelta arvokkaaksi harjualueeksi.

Vaeluodononnet on kasvillisuudeltaan ja linnustoltaan rikas rantaan laskeva jyrkänne Jäppilänniemen koillisreunassa. Voimassa olevassa yleiskaavassa alue on 15 hehtaarin laajuudelta merkitty arvokkaaksi suppa- ja harjualueeksi.

Vaitinvuori ja Vaeluodononnet tulee merkitä tulevassa yleiskaavassa LUO-alueeksi samalla mainiten, että metsänhakuut on suoritettava alueen erityisluonteen edellyttämällä tavalla varmistamalla alueen maisemallisten ja ympäristöllisten arvojen säilyminen ja ottamalla huomioon Immalanjärven valuma-alueen yleiset metsänhoidon määräykset (jatkuva kasvatus). Alue jakautuu neljän kiinteistönomistajan maille, suurimpana Tornator Oyj 22 hehtaarillaan. Asiasta on alustavasti keskusteltu maanomistajien kanssa.

15. Rakokivenvuori–Luonnonsuojelualue Hannola

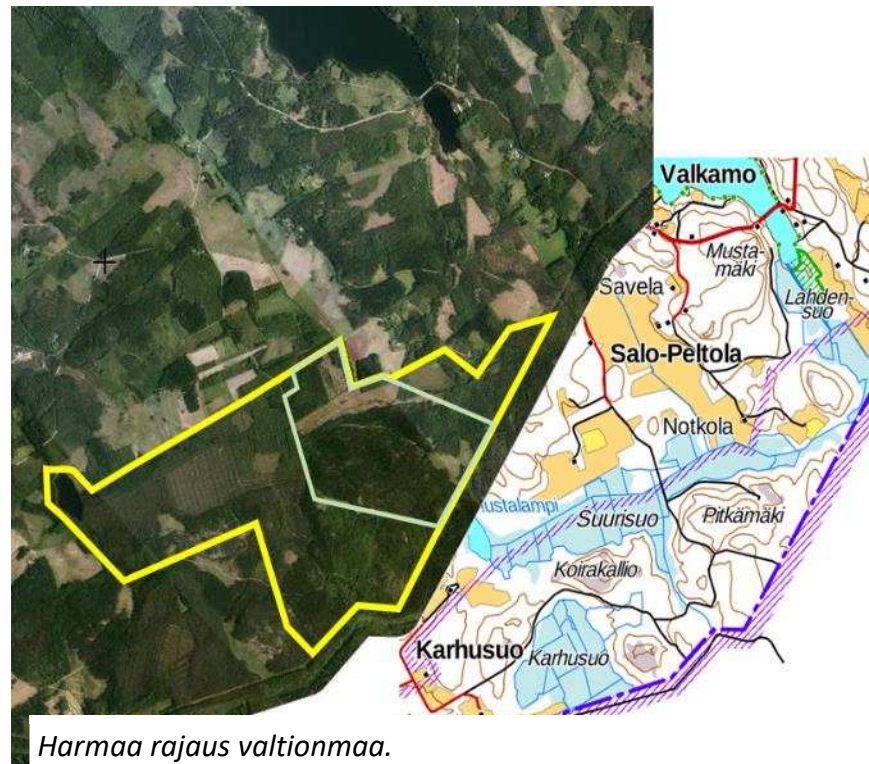
Rakokivenvuorelta ja Hannolan valtion omistamalta suojelualueelta Sammallahteen ulottuvalla vyöhykkeellä on todetut liito-oravan reviirit (Kiljunen, 2015). Kysymyksessä on EU:n Luontodirektiivin liitteeseen IV (a) kuuluva laji, johon sovelletaan LSL 39 §:n rauhoitussäännöksiä ja 49 §:n 1 momentin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämiskieltoa. Metsänhakuu on suoritettava alueen erityisluonteen edellyttämällä tavalla siten, että maisemalliset ja muut ympäristölliset arvot säilyvät. Nykyiset liito-oravareviirit ovat neljän tilan alueella.

Valkamon (vasemmalla), Hannolan (keskellä) ja Rakokivenvuoren liito-oravareviirit.

16. Pitkämäki–Suurisuo: valtionmaa rajavyöhykkeellä

Valtion omistuksessa oleva 150 hehtaarin metsä- ja suo-alue. Pääosin rajavyöhykkeelle sijoittuvaa aluetta on osin avohakattu. Se toimii kuitenkin sisääntulo- ja ulosmenoväylänä rajantakaisen, 96 neliökilometrin laajuisen, suojeluun suunnitellun ns. Karjalan metsän (Red Data Book of Nature of the Leningrad Region, 1999–2002) lajistolle ja on samalla osa Fennoskandian vihreää vyöhykettä ja tulevaisuudessa mahdollinen ekologinen käytävä. Alueella liikkuu hirviä, karhuja ja sieltä on myös melko tuore havainto Etelä-Suomesta jo lähes hävinneestä kuukkelista. Suurisuonojan tuntumassa on aiemmin asustanut majavia. Alueella on myös potentiaalia palautua hyväksi sieni- ja marjametsäksi. Läpi virtaava Suurisuonoja laskee valuma-alueen ojitusvedet Immalanjärveen.

Alue tulisi huomioida yleiskaavassa S-merkinnällä. Metsä on ennallistettavissa monikäyttömetsäksi niin, että siitä aikanaan kehittyy nykyistä toimivampi ekologinen käytävä. Metsänhoidossa tulisi soveltaa ainoastaan koko valuma-alueelle suositeltavia jatkuvan kasvatuksen menetelmiä. Suot tulisi pyrkiä ennallistamaan niin, että ojituksista ja maanmuokkauksista syntyneet hiili- ja vesistö-päästöt minimoituvat.

17. Vuoksen rannat Vuoksensuulta valtakunnanrajalle

Vuoksen ranta-alueet ovat tärkeitä niin kuntalaisten virkistäytymiselle kuin elinympäristöinä ja leviämisyhteyksinä lukuisille uhanalaisille lajeille. Vähät jäljellä olevat vapaat rannat tulee säästää lisärakentamiselta ja osoittaa kaavassa vihervyöhykkeiksi 100–150 metrin levyisinä kaistoina, joille ei tule sallia lisärakentamista; ainoastaan olemassa olevien rakenteiden ylläpito ja korjaus sallitaan. Vuoksen rantavyöhykkeen säilyttäminen mahdollisimman luonnontilaisena auttaa myös pyrkimystä hiilineutraaliuteen kasvattamalla hiilinieluja. Alue tulee merkitä kaavaan vihervyöhykkeenä monimuotoisuuden lisäämiseksi ja hiilinielujen kasvattamiseksi.

18. Neitsytneimen kartanon ympäristö ja rannat, asemakaavan muutosalue

Neitsytneimen kartanon ympäristö on luontoarvoiltaan erityisen arvokas, sillä alueen lahoppuustoinen rantametsä on valkoselkätikan, pikkutikan, liito-oravan, pähkinänakkelin, hömötiaisen ja muiden kolopesijöiden vakituinen pesimäalue sekä lukuisten lahoppuusta riippuvaisten lajien elinalue. Rantavyöhyke Neitsytneimen kärjestä Sienimäeltä tulevan ojan suulle on kahlaajien ja vesilintujen ruokailu- ja levähdysalue. Rantavyöhykkeellä ovat levähtäneet ja ruokailleet mm. vesipääsky (VU), punajalkaviklo (NT), liro (NT) ja pikkutylli (NT) sekä vesilinnuista isokoskelo (NT), tukkakoskelo (NT), lapasotka (EN), tukkasotka (EN), pikku-uikku (CR) ja ristisorsa (VU). Vuoden 2017 pikkutylliselvityksen pesintäaikaiset havainnot viittaavat lajin vuonna 2017 tapahtuneeseen pesintään rantavyöhykkeellä. Kaavamerkinnässä vain kartanon välittömässä läheisyydessä olevia rakennuksia voidaan korjata ja saneerata, mutta uutta rakentamista/rakentamisen laajentamista ei tule kaavassa osoittaa. Koko kartanon pihapiirin ulkopuolinen alue tulee merkitä suojelualueeksi SL-merkinnällä ja virallistaa suojelumerkintä ensi tilassa.

Neitsytneimen lintuhavainnot 2010–2020, 1357 havaintoa ja 6828 yksilöä.

Lähde: BirdLife Suomen Tiira-lintutietopalvelu, ellei toisin mainita.

Uhanalaisuusluokat: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019.

Mielenkiintoisimmat havainnot:

Laji	Havainnot	Yksilöt	Uhanalaisuusluokka 2019
valkoselkätikka	54	61	VU
pikkutikka	41	58	
pohjantikka	6	8	havainnot Seppo Pousi
harmaapäätikka	44	52	
käpytikka	85	125	
palokärki	10	10	
käenpiika	1	1	NT
pikkusieppo	1	1	
pähkinänakkelin	44	54	VU
hömötiainen	9	12	EN
töyhtötiainen	2	2	VU
kuusitiainen	15	16	
pyrstötiainen	43	256	
taviokuurna	2	5	
puukiiپیچ	53	66	
punatulkku	70	427	
räystäspääsky	1	5	EN
viherpeippo	2	13	EN
järripeippo	2	8	NT
västäräkki	6	25	NT
virtavästäräkki	1	2	VU
nokkavarpunen	6	15	
harakka	2	4	NT
närhi	39	92	NT
viirupöllö	2	2	
varpuspöllö	4	4	VU
varpushaukka	3	3	
kanahaukka	6	6	NT

jänkäkurppa	1	1	
koskikara	10	10	VU
vesipääsky	1	1	VU
pikkutylli	8	15	NT mahdollinen pesintä
taivaanvuohi	1	1	NT
punajalkaviklo	1	1	NT
valkoviklo	5	9	NT
liro	2	7	NT
pikku-uikku	3	3	CR
tukkasotka	10	18	EN
lapasotka	2	2	EN
haapana	2	3	VU
pilkkasiipi	4	4	VU
alli	16	29	NT
isokoskelo	67	336	NT
tukkakoskelo	11	39	NT
silkkiuikku	1	1	NT
härkälintu	1	1	NT
ristisorsa	1	1	VU
naurulokki	1	1	VU
selkälokki	1	1	EN
harmaalokki	33	151	VU
merilokki	1	2	VU

VIITTEET

Alanen, A. & Aapala, K. (toim.). (2015). Soidensuojelutyöryhmän ehdotus soidensuojelun täydentämiseksi. Ympäristöministeriön raportteja 26/2015.

Haverinen, Y. (2014). Immalanjärven vedenlaatu, maisema, alueen virkistyskäyttö ja luonnon monimuotoisuus, Osa I.

Haverinen, Y. (2014). Immalanjärven vedenlaatu, maisema, alueen virkistyskäyttö ja luonnon monimuotoisuus, Osa II.

Ihaksi, T., Ahokas, T., Rautanen, H., Niittyniemi, V., Kauppi, M., Törrönen, J., Houni, E., Ojanen, P., Höytämö, J. & Tapaninen, M. (2016). Vesien tila hyväksi yhdessä: Kaakkois-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma Vuoksen ja Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueille vuosiksi 2016-2021. Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 2/2016.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-314-390-6>.

Jantunen, J., Saarinen, K., Vitikainen, T., Huuskonen, S. & Ahvonen, P. (2019). Imatran liito-oravat.

Juuti, J. (2012). Esitys tervaleppälehdon suojelemiseksi - Immalan tervaleppälehto.

Kiljunen, J. (2017). Ekologiset käytävät. Immalanjärvi–Hiitolanjoki.

Kiljunen, J. (2015). Immalanjärven rantametsien kartoitus.

Kiljunen, J. (2018). Metsäkartoitus - Imatra.

Kuitunen, K. (2006). Imatran liito-oravaselvitys.

Red Data Book of Nature of the Leningrad Region. (1999). Vol.1. Protected areas. Noskov, G.A. & Botch, M.S. (eds.). St. Petersburg. 352 pp. (In Russian with English translation).

Red Data Book of Nature of the Leningrad Region. (2000). Vol. 2. Plants and fungi. Tsvelev, N.N. (ed.). Publishing House World and Family. St. Petersburg. 672 pp. (In Russian with English translation).

Red Data Book of Nature of the Leningrad Region. (2002). Vol.3. Animals. Noskov, G.A. (ed.). Publishing House World and Family. St. Petersburg. 480 pp. (In Russian with English translation).

Rutanen, H. (2000). Imatran luonnonsuojeluselvitys.

Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019. Suomen ympäristökeskus, julkaisuarkisto. Julkaisija: Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. ISBN 978-952-11-4974-0.
<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/299501>.

Suomen ympäristökeskus. (2019). VALUE-tietokanta.

TAPIO. (2014). Metsänhoidon suositukset.